

РОЗДІЛ III

Антикризове управління розвитком секторів національної економіки

УДК 336.02+339.74

Є. В. Алімпієв

ВИПЕРЕДЖАЮЧИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ ТРАНСМІСІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Сьогодні багато вчених та економістів-практиків відмічають лаговий характер дії фінансової трансмісії. З метою компенсації часової затримки, що обумовлено особливостями передавальних каналів, пропонується застосування випереджаючого механізму фінансової трансмісії.

У сучасній економічній науці значна увага приділяється вдосконаленню механізмів державного регулювання, зокрема, вивченню наслідків імпульсних (шокових) впливів на економіку інструментами фінансової політики.

Різні аспекти фінансового регулювання в економіці України висвітлено у працях українських учених О. Василика, А. Гальчинського, Б. Кваснюка, В. Лагутіна, І. Радіонової, В. Шевчука, В. Ющенко та зарубіжних: М. Домбровського, Є. Кісельової, Г. Колодко, Є. Туманової, К. Соніна, Н. Шагаса та ін.

Разом з тим питання реалізації ефективної збалансованої фінансової політики в Україні, визначення особливостей трансмісійного механізму фінансової політики потребують детальнішого та системнішого вивчення.

Фінансову або податково-бюджетну трансмісію можна визначити як механізм опосередкованого впливу фінансових імпульсів на реальні змінні, а, відтак, і на макроекономічну рівновагу.

Передачу фінансових імпульсів у реальний сектор забезпечують передавальні канали фінансової трансмісії згідно відомої кейнсіанської логіки:

— податковий канал: $G \uparrow \rightarrow AD \uparrow \rightarrow Y \uparrow$;

— бюджетний канал: $T \downarrow \rightarrow YD \uparrow \rightarrow C \uparrow \rightarrow AD \uparrow \rightarrow Y \uparrow$;

— канал очікувань, через який очікувані фінансові імпульси спричиняють поточні зміни у реальному секторі¹.

Спираючись на сучасні роботи вітчизняних і зарубіжних учених [1, с. 300—228; 2, р. 71—78], а також результати власних досліджень у сфері податково-бюджетного регулювання [3, с. 235—236], ми можемо виділити такі важливі особливості механізму фінансової трансмісії.

1. Специфікою вітчизняної економіки, на відміну від більш стабільних країн, є активне використання державою каналів фінансової трансмісії, що робить останню одним з найвпливовіших заходів регулювання економіки [4].

2. Застосування каналів фінансової трансмісії з метою регулювання цільових показників реального сектору зазвичай має «побічні наслідки» у вигляді взаємовпливу із каналами монетарної трансмісії. Результатом цього стає посилення або послаблення фінансових імпульсів [5, с. 314—322; 6].

3. Канали фінансової трансмісії характеризуються механізмом опосередкованої дії, отже, вплив фінансових імпульсів на цільові показники є розподіленим у часі і проявляється із певною часовою затримкою — лагом [7, с. 76—96].

Результатом нашого дослідження є такі висновки.

З огляду на вітчизняну практику, згідно якої бюджет країни активно використовується у регулюванні економіки, а, відтак, є волатильним і зрозумілим макроекономічним індикатором для широких верств населення, корисним вбачається виокремлення у складі фінансової трансмісії каналу очікувань економічних суб'єктів.

Дія фінансової трансмісії розподілена «у просторі та часі» — численними дослідженнями фіксується суттєвий взаємовплив каналів фінансової та монетарної трансмісії і, водночас, тривалість дії фінансових імпульсів у часі. Враховуючи існування каналу очікувань економічних суб'єктів, ми робимо висновок, що для досягнення цільових значень макроекономічних параметрів необхідним є визначення *прогнозного середовища фінансової трансмісії*. Останнє передбачає аналіз сукупності очікуваних (прогнозних) значень фінансових, монетарних і цільових показників. Практична реалізація такого аналізу можлива за допомогою моделі векторної авторегресії (VAR).

¹ Економічна історія України останніх років свідчить, що перспективи залучення урядом значних іноземних кредитів для покриття бюджетного дефіциту або наміри щодо змін у оподаткуванні здатні спричинити відчутні коливання складових сукупного попиту.

Література

1. Радіонова І. Ф. Макроекономіка-2: навч. посіб. / І. Ф. Радіонова, Т. В. Бурлай, Є. В. Алімпієв. — К.: КНЕУ, 2009. — 423 с.
2. Tsoukalas D. Comparing Monetary And Fiscal Policy Transmission Across The Americas And The Emu-Area / Tsoukalas D. — International Business & Economics Research Journal, USA: Purdue University-Calumet. — August 2008 Volume 7, Number 8 p. 71-78.
3. Застосування моделей взаємодії фінансової та грошової політик у перехідних економіках післякризового періоду: зб. тез доповідей до Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія та практика державного управління в умовах євроінтеграції». — Луцьк, 2006. — С. 235—236.
4. Van Aarle B. Keynesian, non-Keynsian or nom effects of fiscal policy changes? / Van Aarle B., Garretsen H. — The EMU case, Munich, 2001. — CESifo Working Per No. 570.
5. Направления оптимизации действия монетарной трансмиссии в условиях переходной экономики [Електронний ресурс] / В. А. Лепушинский. — С. 314—322. — www.nbrb.by/publications/Conferences/II/23.pdf.
6. Таргетирование инфляции в переходной экономике [Електронний ресурс] / М. Домбровски. — <http://www.case-ukraine.com.ua/u/publications>.
7. Лук'яненко І. Г. Сучасні економетричні методи у фінансах / І. Г. Лук'яненко, Ю. О. Городніченко. — К.: Літера ЛТД, 2002. — 352 с.

УДК 338

Т. І. Артёмова

РЕФОРМУВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Найважливіше місце в системі заходів, сприяючих подоланню наслідків кризових явищ та поступовому здійсненню структурних змін в економіці України посідає реформування системи державного управління. Як зазначається у національній Стратегії розвитку «Україна — 2015», те головне, що знесилоє сьогодні українську державу, — це дії і рішення влади без опори на суспільний консенсус [1, с. 88].

Ще у 1970—1980 рр. у країнах Західної Європи та Америки пройшла масштабна хвиля адміністративних реформ, у центрі